

**Proves d'accés a cicles formatius de grau superior de formació professional inicial,
d'ensenyaments d'arts plàstiques i disseny, i d'ensenyaments esportius 2014**

Geografia
Sèrie 1

**SOLUCIONS,
CRITERIS DE CORRECCIÓ
I PUNTUACIÓ**

INSTRUCCIONS

La prova consta de dos exercicis:

- Part obligatòria: Exercici 1.
- Part optativa: Exercici 2. En aquest exercici heu de triar UNA de les dues opcions, A o B. Cal que indiqueu clarament quina heu triat (A o B).
Si responeu a les dues opcions, s'entendrà que heu escollit l'opció A. En cap cas no es puntuaran qüestions de les dues opcions.

Exercici 1

[5 punts en total]

Llegiu atentament el text i responeu a les qüestions següents.

La nova conferència sobre el canvi climàtic de l'ONU, celebrada durant dues setmanes a Varsòvia, ha frenat en sec les expectatives d'assolir un acord ambiciós en la negociació del pacte mundial sobre el clima que s'ha de tancar a París el 2015.

La cimera de Varsòvia ha fet més visible que mai l'estira-i-arronsa entre la comunitat científica, que demana mesures urgents per a mitigar l'escalfament del planeta, i la indústria del carbó, el petroli i el gas, reticent a cedir el testimoni al nou model energètic, clau per a reduir les emissions de gasos hivernacle i estabilitzar el clima.

El problema és que el potencial emissor de CO₂ de les reserves mundials dels combustibles fòssils conegudes és tres vegades superior a allò que pot assumir una atmosfera estable. Les temperatures marquen ara una trajectòria que comportaria pujades de fins a 4 graus a final de segle.

La cimera ha mostrat escassíssims avenços en el pla destinat a assolir un acord mundial sobre el clima (París, 2015) que ha d'implicar, per primera vegada, tots els països, rics o pobres, a l'hora de limitar l'emissió de gasos a partir del 2020 (ja que els objectius actuals només afecten una trentena de nacions industrialitzades; i no hi són els Estats Units, la Xina, l'Índia i d'altres).

La modesta intenció de Varsòvia era que les nacions fessin pública la data en què han de presentar les seves propostes. Al final, el pacte de mínims (marcat per la Xina, l'Índia i els EUA, sobretot) va arribar perquè aquestes propostes no s'anomenaran *compromisos*, sinó *contribucions*, una fórmula de menys valor legal. A més, es presentaran... el primer trimestre del 2015, «en el cas de les parts en condició de fer-ho»: una precisió amb què els països reticents podran trobar una altra escapatòria.

Adaptació feta a partir del text
d'Antonio CERRILLO. «El petroli guanya el clima a Varsòvia».
La Vanguardia (24 novembre 2013)

1. Resumiu les idees principals del text.

[1 punt]

L'aspirant ha d'assenyalar que la nova cimera de l'ONU sobre el canvi climàtic, celebrada a Varsòvia durant el mes de novembre de 2013, que pretenia avançar en les negociacions per a frenar les emissions de gasos procedents de combustibles fòssils i que havia de finalitzar a París l'any 2015 amb un nou pacte mundial sobre el clima que impliqués tots els països rics o pobres (incloent-hi la Xina, l'Índia i els Estats Units), no ha estat a l'altura de les expectatives generades a causa de la reticència de la indústria del carbó, el petroli i el gas a cedir el testimoni al nou model energètic.

2. Definiu *hidrocarburs* i *escalfament global*. Com s'anomena l'acord internacional mediambiental, signat l'any 1997, que es va fixar com a objectiu prioritari la reducció de les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle?

[1,5 punts]

- Hidrocarburs: Recursos energètics no renovables procedents de la fossilització de matèria orgànica formada per àtoms de carboni i d'hidrogen. Es troben al subsòl en estat líquid (petroli) o gasós (gas natural).
- Escalfament global: Procés d'augment gradual de la temperatura mitjana del planeta per la concentració excessiva de gasos d'efecte d'hivernacle a l'atmosfera, principalment per causes d'origen antropogènic.

L'acord s'anomena *Protocol de Kyoto*.

3. Feu una breu exposició sobre les bases del model energètic actual a escala mundial. Establiu la relació existent entre la manera que tenim d'obtenir energia i el procés d'escalfament global del planeta. Expliqueu quins desastres mediambientals es podrien esdevenir si no aconseguim aturar el canvi climàtic i apunteu possibles solucions per a assolir un desenvolupament sostenible.

[2,5 punts]

L'aspirant ha d'identificar el model energètic actual com el responsable principal de crisis mediambientals de gran magnitud, com ara l'escalfament global. Aquest model energètic es basa en la crema de combustibles fòssils (petroli, carbó i gas natural), que són recursos naturals no renovables i molt contaminants perquè durant la combustió alliberen grans quantitats de CO₂ (gas responsable principalment de l'efecte d'hivernacle) a l'atmosfera i provoquen un augment de la temperatura.

Entre els desastres mediambientals que es podrien esdevenir si no s'aconsegueix aturar el canvi climàtic provocat pels humans, es poden esmentar, entre d'altres:

- canvis en el règim de precipitacions actual,
- sequeres,
- expansió del procés de desertificació per àmplies zones del planeta,
- proliferació de malalties tropicals en zones on abans eren inexistents,
- pèrdua de biodiversitat,
- augment del nivell del mar i inundació de les zones costaneres a conseqüència del desglaçament dels casquets polars, de la desaparició parcial o total de les glaceres, i de l'escalfament dels oceans que provocaria l'increment del volum de l'aigua, etcètera.

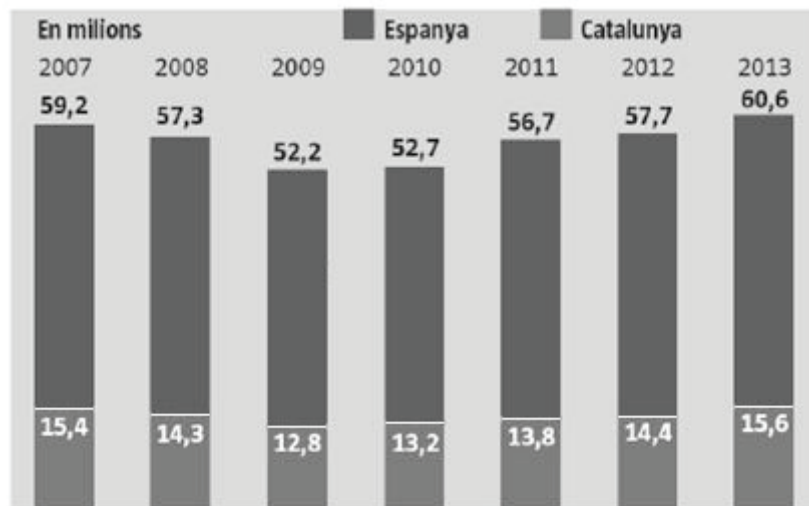
Per a frenar el canvi climàtic cal ser conscients de la necessitat de substituir el model energètic actual per un altre en el qual les fonts d'energia renovables tinguin molt més protagonisme. Es valorarà que l'aspirant esmenti alguna de les cimeres internacionals, que han marcat una fita en la lluita contra el canvi climàtic o per la sostenibilitat (Rio de Janeiro, Kyoto), o que l'aspirant apunti algun hàbit de consum responsable o d'estalvi energètic a l'abast de tothom: les tres R (reduir, reutilitzar i reciclar), utilitzar bombetes de baix consum i electrodomèstics de classe A, consumir productes de proximitat, desplaçar-se amb bicicleta i transport públic, etcètera.

Exercici 2

[5 punts en total]

OPCIÓ A

Observeu atentament el gràfic i responeu a les qüestions següents.

Evolució del nombre de turistes estrangers

FONT: Frontur i OMT, publicat a *La Vanguardia* (22 gener 2014).

1. Descriviu la informació que proporciona el gràfic.

[1 punt]

L'aspirant ha d'indicar que el diagrama de barres mostra l'evolució del nombre de turistes internacionals que van visitar Espanya i Catalunya des de l'any 2007 fins al 2013. L'any 2013 ha registrat el nombre més alt d'arribades de visitants forans, tant a Espanya com a Catalunya (amb 60,6 i 15,6 milions de turistes, respectivament), i estableix un nou rècord de visitants estrangers, que superen en més d'un milió en el cas d'Espanya la xifra històrica del 2007, justament abans de l'esclat de la crisi, que va significar una davallada en el nombre de visitants, davallada que va tocar fons l'any 2009 amb 52,2 milions de turistes.

2. Definiu *turisme de negocis* i *turisme cultural*. Quin percentatge representen els 15,6 milions de turistes estrangers que van visitar Catalunya l'any 2013 sobre el total de 60,6 milions de visitants forans que van arribar a Espanya l'any passat?

[1,5 punts]

- Turisme de negocis: **Modalitat turística en la qual qui viatja tria una destinació d'acord amb l'activitat professional o laboral que desenvolupa, per tal de dur a terme un negoci, tancar un acord comercial, captar clients, etc. Aquest turisme, fonamentalment urbà, acostuma a ser de nivell adquisitiu alt i requereix infraestructures concretes com, per exemple, la connexió a Internet.**
- Turisme cultural: **Modalitat turística que té l'atractiu principal en l'oferta cultural del lloc de destinació (museus, recintes arqueològics, nuclis històrics, etc.). Es considera un tipus de turisme alternatiu al turisme de masses.**

Representen el 25,7%. S'admetrà també com a vàlid el percentatge arrodonit: 26%.

3. Expliqueu quins factors han contribuït en els darrers anys a augmentar el nombre de turistes estrangers que visiten Espanya fins a arribar a superar la xifra de 60 milions l'any 2013.

[2,5 punts]

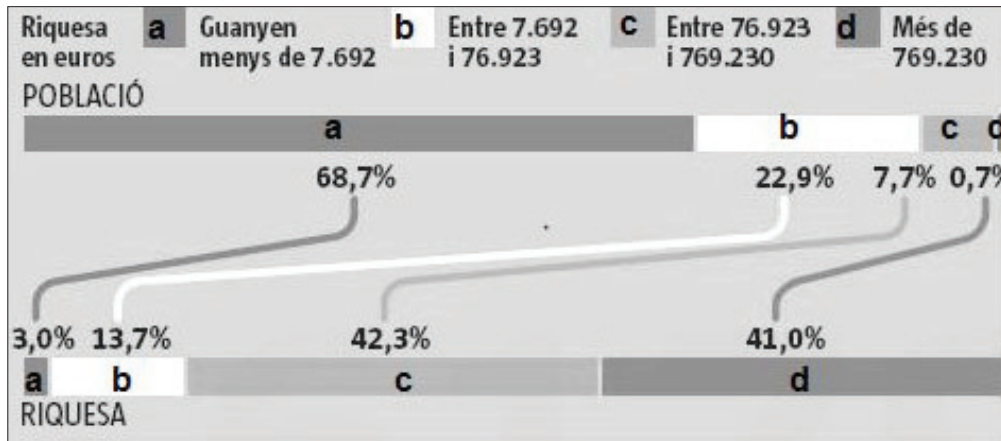
L'aspirant ha d'assenyalar al llarg de l'exposició que l'increment del nombre de turistes estrangers es deu, entre d'altres, als motius següents:

- la recuperació econòmica dels mercats emissors europeus tradicionals: Regne Unit, França i Alemanya;
- l'auge del turisme rus i nòrdic;
- l'abundància del turisme de sol i platja (Costa Brava, Costa Daurada, Costa del Sol, etc.);
- l'interès creixent per la cultura i el turisme urbà;
- els reclams com la marca *Barcelona*;
- els èxits esportius;
- els preus competitiu;
- la inestabilitat dels mercats competidors del nord d'Àfrica (Egipte i Tunísia) a conseqüència de la Primavera Àrab, i
- les infraestructures turístiques de qualitat.

OPCIÓ B

Observeu el gràfic i responeu a les qüestions següents.

La distribució desigual de la riquesa al món (2013)

FONT: Oxfam, adaptació realitzada a partir del gràfic publicat a *La Vanguardia* (21 gener 2014).

1. Descriviu la informació que proporciona el gràfic.

[1 punt]

El gràfic mostra la distribució desigual de la riquesa entre la població mundial l'any 2013. Podem observar que gairebé el 50% de la riquesa està en mans de l'1% de la població i que aproximadament el 8% de la població acumula el 80% de la riquesa mundial, mentre que el 70% de la població només té accés al 3% de la riquesa.

2. Definiu *polarització social*, *IDH* i *deute extern*.

[1,5 punts]

- Polarització social: Procés mitjançant el qual s'accentuen les diferències socials, de manera que els rics són cada vegada més rics i els pobres, cada vegada més pobres. (Les classes mitjanes tendeixen a desaparèixer.)
- IDH: Índex de desenvolupament humà. És un indicador utilitzat per les Nacions Unides per a calcular el nivell de desenvolupament dels països del món. Es calcula a partir de tres dades bàsiques: l'esperança de vida en néixer, el PIB per càpita i el nivell d'instrucció, i es troba entre els valors 0 i 1.
- Deute extern: Diners que els països del Sud deuen als bancs, als països del Nord i a diverses institucions financeres (FMI, BM i bancs regionals), a conseqüència dels préstecs que els seus governs varen rebre en el passat i que, ara per ara, no poden tornar. L'acumulació d'interessos bancaris agreuja la situació d'aquests països i fa que els resulti cada vegada més difícil sortir de la pobresa.

3. Feu una breu exposició sobre les característiques del món global. Insistiu especialment en aquelles que fan referència a les desigualtats socials. Expliqueu per què la crisi econòmica actual ha contribuït a accentuar aquestes diferències al nostre país.

[2,5 punts]

L'aspirant ha d'assenyalar que el món global es caracteritza per la interconnexió i integració de tots els països en un únic sistema mundial i, alhora, per les relacions jerarquizades que s'estableixen entre els països del centre i de la perifèria. Els països centrals mantenen una situació de domini i explotació sobre altres regions que es perpetua per mitjà de fórmules de dependència financera i comercial. L'intercanvi desigual que es produeix entre els països del centre i de la perifèria (bàsicament els de l'Àfrica subsahariana) agreuja el deute extern dels països pobres i els deixa en una situació d'indefensió difícil de trencar.

La divisió generalitzada entre països centrals i perifèrics amaga també greus disparitats internes: sovint les elits polítiques i econòmiques dels països subdesenvolupats gaudeixen d'elevats nivells de riquesa, mentre que capes cada vegada més àmplies de la població dels països rics cauen en situacions de pobresa i marginalitat (Quart Món).

Al nostre país la crisi econòmica també ha accentuat les desigualtats. (A Espanya les vint persones més riques acumulen una riquesa equivalent a la renda del 20% de la població més pobre). L'alta taxa d'atur, juntament amb la reforma laboral i les polítiques d'austeritat i de retallades socials, han desmantellat l'estat del benestar i han provocat una disminució del poder adquisitiu de la població que, juntament amb la disminució del crèdit, ha afectat el volum de venda de les empreses, ha accentuat la recessió i ha incrementat encara més l'atur i les desigualtats socials (societat dual de rics i pobres).

